

Més de 51.000 sol·licitants de dependència han mort a l'Estat el 2020 sense cobrar l'ajut

Èlia Pons i altres autors

FONT: PONS, Èlia et al. *Més de 51.000 sol·licitants de dependència han mort a l'Estat el 2020 sense cobrar l'ajut*. El Diari de la Sanitat. Barcelona, desembre, 2020.

<https://diarisanitat.cat/mes-de-51-000-sollicitants-de-dependencia-han-mort-a-lestat-el-2020-sense-cobrar-lajut/>

Catalunya, amb 13.134 persones mortes sense cobrar l'ajuda, és la comunitat amb més casos fins al mes de novembre i també la que reporta més expedients no resolts.

Morts en el "laberint de la burocràcia". Així defineix l'*Asociación de Directoras y Gerentes de Servicios Sociales* la situació en què han perdut la vida 51.540 persones a l'Estat espanyol; esperant a rebre les ajudes a la dependència enguany. Les dades, actualitzades a finals de novembre, revelen que cada nou minuts mor a l'Estat una persona que estava esperant a cobrar l'ajut.

En els onze mesos complerts l'any 2020, 31.976 persones que tenien el dret reconegut a rebre la prestació han mort a l'Estat sense cobrar-la. A aquesta xifra se li sumen 19.564 persones amb l'expedient pendent de valoració. La suma, que demostra la saturació del sistema i la poca agilitat que juga en contra d'unes persones sovint en edats molt avançades, arriba als 51.540 decessos a falta de conèixer el balanç de l'últim mes de l'any.

De fet, la persona mitjana demandant d'aquesta subvenció és d'edat avançada, ja que el 71,7% dels beneficiaris actuals tenen 65 anys o més. Més concretament, el 53,7% tenen o superen els 80 anys. La casuística provoca que tantes persones perdin la vida sense haver rebut mai l'ajuda o sense que el tràmit s'hagi resolt. Amb tot, l'*Instituto de Mayores y*

Servicios Sociales (Imserso) recorda que “el 83,13% de les persones amb dret a prestació que han estat baixa enguany ja estaven rebent la seva corresponent prestació”.

El temps mitjà de tramitació del cas a l'Estat és de 426 dies
i a Catalunya de 576

José Manuel Ramírez, president de l'*Asociación de Directoras y Gerentes de Servicios Sociales*, felicita el govern espanyol per un projecte de llei de pressupostos “on es reverteixen les retallades del sistema”. Amb tot, considera que “és necessari insistir que urgeix assolir els acords necessaris al Consell Territorial per a implementar de manera immediata el repartiment del nivell acordat”.

Ramírez recorda que “cada nou minuts mor a Espanya una persona atrapada al laberint burocràtic de la llei de dependència” i considera que, “donat el dramatisme de les dades, seria imperdonable que els electoralismes a curt termini i els tacticismes s'imposin a la solució d'una autèntica emergència humanitària que viuen les persones independents”.

Catalunya, la comunitat més afectada

Pel que fa a la distribució per comunitats autònomes, la regió de l'Estat on més persones han mort sense haver rebut la prestació de dependència a què tenien dret o sense saber si els hi corresponia és Catalunya, amb 13.134 decessos fins al mes de novembre. Al segon lloc hi ha Andalusia amb 10.994 persones mortes a l'espera de rebre la prestació i la tercera plaça és per a la Comunitat de Madrid, amb 5.049 persones.

El podi de les morts en el “laberint de la burocràcia” concorda amb les dades de població, ja que són les tres més habitades de l'Estat. Amb tot, Catalunya és la segona comunitat en població per darrere d'Andalusia, mentre que en termes de persones mortes esperant l'ajuda de la dependència s'altera l'ordre.

No en va, la catalana és la comunitat de l'Estat amb més expedients per resoldre en nombre total i en proporció en el nombre de persones beneficiàries. En concret, hi ha un

31,6% de persones pendents de rebre la prestació a Catalunya, mentre que la mitjana de l'Estat és del 17,2% i a algunes comunitats ni tan sols supera el 10%, com és el cas de Castella i Lleó (0,4%), Ceuta (2,7%), Navarra (4,6%), Castella-la Manxa (7,5%) i Galícia (7,8%).

En el cas de les persones que tenen el grau III i II de dependència existeix un desequilibri de fins a 20 punts percentuals entre les comunitats amb menys casos per resoldre - Castella i Lleó (0,12%) i Ceuta (2%)- i les que en tenen més -Canàries (20%) i Catalunya (19,5%).

Amb tot, la bretxa és molt més àmplia en els casos de menys dependència. D'entre els demandants de dependència de grau I, la diferència entre les comunitats de l'Estat va del 47,5% de Catalunya o el 45,6% de La Rioja al gairebé inexistent 0,83% de Castella i Lleó. En aquest cas, la mitjana de l'Estat és del 29,1% d'expedients pendents de concessió de prestació.

Sol·licitants de la llei de dependència morts sense cobrar l'ajuda per CCAA

S'hi sumen els casos reconeguts i no cobrats (62%) i els no valorats a temps (38%)

Catorze anys de llei, més d'un milió de beneficiaris

El 30 de novembre va fer catorze anys del dia en què el Congrés espanyol, amb una àmplia majoria, va aprovar la llei “de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència”, molt més coneguda com la “llei de dependència”. Amb només quinze vots en contra de CiU, PNB, Eusko Alkartasuna i Nafarroa Bai que la consideraven una invasió de competències autonòmiques, la norma es va validar.

Des que va entrar en vigor el 2008, gairebé tots els anys hi ha hagut més persones que se n'han beneficiat, en comparació amb l'anterior. Si en el seu primer any només va arribar a 228.613, al tancament de novembre eren 1.119.209 les persones beneficiàries amb prestació. La quantitat rebuda depèn del grau de dependència de la persona que la demana, des del primer en què la necessitat d'ajuda externa és moderada fins al tercer, on es qualifica el beneficiari de persona amb “gran dependència”.

El 2020 el creixement ha estat només de 4.000 beneficiaris

La subvenció ha anat sempre lligada a una molt lenta gestió dels expedients que, de la mà de l'avançada edat dels que la demanen, produeix la trista realitat de decessos sense tenir la dependència reconeguda o no haver cobrat mai l'ajut.

Segons denunciava l'*Asociación de Directoras y Gerentes de Servicios Sociales* a inicis d'any, el temps mitjà de tramitació del cas a l'Estat és de 426 dies. A Catalunya el temps es dilata encara més i arriba a 576 dies de mitjana, és a dir, més d'un any i mig.

Aquests terminis infringeixen la llei, que a la disposició final primera recull que el període màxim “entre la data d'entrada de la sol·licitud i la de resolució de reconeixement de la prestació de dependència serà de sis mesos [180 dies]”.

La petjada de la Covid-19

L'impacte de la pandèmia per Covid-19, que és especialment letal entre les persones d'edat avançada o que tenen altres patologies prèvies, ha impactat amb força entre el col·lectiu que percep l'ajuda a la dependència. Fins al mes de novembre, el 2020 han mort 31.980 més beneficiaris dels que havien mort el 2019. La diferència va ser especialment destacada el mes de maig, al primer pic de la pandèmia a l'Estat, amb un creixement del 116% dels decessos en comparació a l'any anterior.

“La llista d'espera s'ha reduït per les morts de persones, no perquè hagin estat ateses”, apunta en aquest sentit José Manuel Ramírez, president de l'*Asociación de Directoras y Gerentes de Servicios Sociales*.

El creixement abrupte de decessos també ha modificat una tendència clara en el nombre de persones beneficiàries. Des del 2015, cada any augmentava en unes 50.000 persones, però aquest 2020 el creixement ha estat només de 4.000 beneficiaris. A nou de les comunitats ha augmentat el nombre de beneficiaris, mentre que a la resta ha baixat. Especialment a La Rioja (-7,2%), a la Comunitat de Madrid (-7%) i a Catalunya (-4,6%), algunes de les comunitats més afectades per la Covid-19.

L'Imsero alerta que a causa de la condició de pandèmia i a les “especials circumstàncies” derivades “és molt probable que es produeixin regularitzacions de les dades que seran informades”.